

Ders : Maliye Politikası

Konu 8 : Bütçe açıkları, Hazine Ve Merkez Bankası -I

Prof. Dr. N. Semih ÖZ

12 Şubat 2020; Ankara

Bütçe

Bütçe, gelecekte belirli bir dönemde (çoğunlukla bir takvim yılında) yapılması öngörülen devlet harcamaları ile gelirlerin geleceğe yönelik tahminlerini ayrıntılı bir biçimde gösteren ve yürütme organına gerek giderlerin yapılmasına ve gerekse gelirlerin toplanmasına izin veren bir yasadır.

- -

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu MADDE 15.-

«Merkezi yönetim bütçe kanunu, merkezi yönetim kapsamındaki kamu idarelerinin gelir ve gider tahminlerini gösteren, bunların uygulanmasına ve yürütülmesine yetki ve izin veren kanun»

Bütçe dengesi (BD)

$$BD = T - G$$

$BD = 0$, Bütçe dengesi

$BD < 0$, Bütçe fazlası

$BD > 0$, Bütçe açığı

Kamu kesimi borçlanma gereksinimi

Merkezi Yönetim bütçesi

Genel Bütçe

Özel Bütçe (YÖK-Üni.TRT)

Düzenleyici ve Denetleyici Kur.

Mahalli İdareler Bütçeleri

Sosyal Güvenlik Bütçeleri

Döner sermaye, KİT, FON

KKBG Nedenleri

Kamu harcamaları fazlalığı

KİT zararları

SGK'ya aktarımlar

Tam istihdam bütçe dengesi

Bütün üretim faktörlerinin istihdam edildiği durumda gerçekleşen bütçe dengesi

Mali kaldıraç (MK)

Musgrave

$$MK = (\Delta G - \Delta T) k$$

k = maliye politikası çarpanı

— Toplam taleple ilgilidir.

— Modelin dayandığı varsayımlar vardır.

— Otomatik / iradi maliye politikaları arasında ayrım yapmamaktadır.

Birincil bütçe dengesi ve operasyonel açık

Bütçe dengesi	=	T-G
Birincil bütçe dengesi	=	T- (G-F)
Operasyonel açık	=	BBD + reel faiz ödemeleri

Bütçe açıklarıyla ilgili kavramlar

Mutlak gelir hipotezi

Sürekli gelir hipotezi

Ricardocu Denklik Teoremi

Bütçe açıklarının nedenleri

I Klasik yaklaşım (ricardocu denklik)

II- Keynesyn yaklaşım

III- Yapısalcı yaklaşım

Siyasal açık

Yapısal açık

Finansal krizler

Parasal endeksleme

Dışarıya yapılan transferler

Enflasyon vergisi

Keynesyen yaklaşım

- 1-Ekonomide eksik istihdam da olabilir.
- 2- Ekonomide bireyler yakın görüşlüdür.
- 3- Vergiler ile harcamalar arasında asimetri vardır.

Yapısalcı yaklaşım

Finansal krizler

Parasal endeksleme

Dışarıya yapılan transferler

Parasalcı yaklaşım

Enflasyon vergisi

Tanzi etkisi

Bütçe açıklarının ampirik analizi

1. Siyasal faktörler : Siyasi istikrarsızlıklar
2. Sosyal faktörler : Gelir eşitsizliği
3. Kurumsal faktörler : Bütçe süreçleri, demokrasi

